

Jaarverslag 2018

Nationale Parken Bureau

**Nationale
Parken
Bureau**

Onze missie

Nationale parken zijn nationale iconen met (inter)nationale aantrekkingskracht, voor deze en toekomstige generaties. Het Nationale Parken Bureau inspireert en verbindt partijen om dit te verwezenlijken.

Het Programma Nationale Parken zat in 2018 in een overgangsfase. Het Programma, eerder onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, is per 1 januari 2018 gehuisvest bij Staatsbosbeheer, dat de opdracht heeft dit programma te continueren. Het Nationale Parken Bureau is er voor alle gebieden die nationaal park nieuwe stijl willen worden: om partijen te inspireren, te verbinden en te begeleiden bij het verwezenlijken van nationale parken van allure. Het Nationale Parken Bureau is een onafhankelijk bureau dat samenwerkt met partners van de nationale parken die de ambitie ondersteunen én helpen om die ambitie in de gebieden waar te maken.

Onze meerjarendoelen

Het Nationale Parken Bureau heeft de transitie-opgave en de doelen uit de Nationale Parken Deal vertaald in vijf strategische meerjarendoelen:

1. Verhogen van de natuur-, belevings- en ruimtelijke kwaliteiten van nationale parken in Nederland;
2. Verhogen van de aantrekkingskracht van nationale parken voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers;
3. Bereiken van een sterkere merk- en marktpositie van nationale parken in Nederland;
4. Versterken van de verbondenheid van de samenleving met de natuur;
5. Verbeteren van de kwaliteiten van nationale parken door synergie te zoeken tussen de transitieopgave voor de nationale parken en de lanbouw-, energie- en klimaattransities

1. Verhogen van de natuur-, belevings- en ruimtelijke kwaliteiten van nationale parken in Nederland

De Standaard

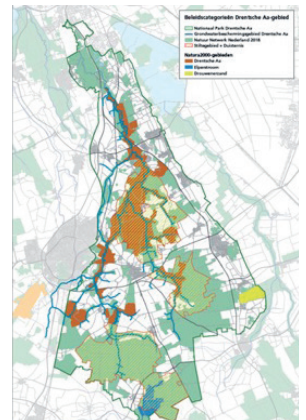
In mei 2018 is de Standaard vastgesteld, een werkkader waarin de ambities voor de nationale parken van de toekomst staan beschreven aan de hand van 12 criteria. De Standaard is een hulpmiddel voor de parken om te werken aan de ambities om nationaal park van de toekomst te worden. De Standaard leidt tot een hoger kwaliteitsniveau van natuur en landschap, beleving en uitstraling. Het is een stimulans voor de parken om de kwaliteit van de gebieden te vergroten. Overeengekomen is dat gebieden de komende 3 jaar hiermee aan de slag gaan, als vertrekpunt en houvast voor de transitie. Na 3 jaar wordt de Standaard geëvalueerd en wordt besloten over vaststelling. Op dit moment loopt het gesprek tussen het ministerie van LNV en de provincies nog over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, beschikbare middelen en de instelling van een auditcommissie. [Meer informatie.](#)

Nationaal Park Nieuw land

Nederland telt nu 21 nationale parken; op 1 oktober 2018 kreeg Nieuw Land de [status van nationaal park](#) toegewezen door Minister Carola Schouten.

Adviesrapport bestending betrokkenheid partners

Het adviesrapport van P2, waarin het commitment van partijen is weergegeven en waarin tevens een voorstel voor een nieuwe governance wordt gedaan, is afgerond. Het rapport van P2 is gebruikt als input voor het nieuwe werkprogramma 2019-2022 van het NPB.

Impuls Ruimtelijke Kwaliteit

- Leernetwerk ruimtelijke kwaliteit 4 juli

In de leernetwerkbijeenkomst ruimtelijke kwaliteit in het Nationale Beek- en Esdorpenlandschap Drent-

De zeearend, één van onze toppers.

Lunch tussen de schapen.

sche Aa vertelden vertegenwoordigers van dit gebied hoe zij de landschapsvisie realiseren in de praktijk. Aanwezig werden langs iconische plekken gevoerd en verteld werd hoe je locaties vanuit ontwerp herkenbaar en beleefbaar kunt maken.

- Oplevering vier Landschapsbiografieën

Op 27 november organiseerden de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Staatsbosbeheer en het Nationale Parken Bureau een bijeenkomst waarin vier landschapsbiografieën van respectievelijk 'de Veluwe', 'nationaal park Hollandse Duinen', 'nationaal park NL Delta' en 'het Waddengebied' werden gepresenteerd. Deze landschapsbiografieën vormden nog een onderdeel van de prijs 'Mooiste Natuurgebied van Nederland'. De bijeenkomst werd door ca 100 personen bezocht en genereerde veel enthousiasme. Inmiddels zijn meerdere (aspirant-)nationale parken zich aan het oriënteren op de meerwaarde van een landschapsbiografie voor hun gebied.

- Concept-Leidraad Ruimtelijke kwaliteit

Eind 2018 is een eerste concept van de Leidraad Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld. Deze Leidraad bevat de stappen die vanuit een (aspirant-) nationaal park gezet kunnen worden om qua inhoud en proces tot een ruimtelijke kwaliteitsverbetering en opschaling te komen, zoals opgenomen in de Standaard. De Leidraad laat ook zien wat het je oplevert als je een landschapsvisie en -strategie als basis voor de ruimtelijke inrichting van een gebied gebruikt. De concept-Leidraad is op de bijeenkomst op 27 november gepresenteerd, omdat de landschapsbiografie een belangrijke plaats inneemt in deze Leidraad.

- Studiereis Thames Landscape Strategy

Op 7 en 8 juni bracht een delegatie van het Nationale Parken Bureau samen met vertegenwoordigers van (natuur)organisaties, de provincie Zuid-Holland, IJsselbiënnale, Ministerie van LNV en de Rijksadviseur voor het Landschap een werkbezoek/studiereis aan de Thames ten westen van Londen, de zogenaamde Arcadian Thames.

De [Thames- Landscape Strategy](#) (hierna TLS) is een voorbeeld van een aanpak en visie voor dit gebied wat gebukt gaat onder stede-

lijke druk en kampt met waterveiligheidsopgaven. De ambities uit de TLS liggen in de lijn van 'de ambities voor de Nationale Parken in Nederland'.

- Samenwerking met Wageningen Universiteit

In samenwerking met professor Adriaan Geuze van Wageningen University wordt er in een vijftal (aspirant-) nationale parken met internationale masterstudenten landschapsarchitectuur gewerkt aan innovatieve ontwerpogaven door ontwerpend te onderzoeken op regionale schaal. In 2018 streken studenten van over de wereld neer in het Waddengebied. Daar werkten zij in het terpen- en wierdenlandschap tussen Harlingen en Delfzijl aan een aantal inspirerende regionale ontwerpen. Dit heeft onder de titel Slow Landscape verrassende ideeën opgeleverd, waaronder bijvoorbeeld een ontwerp van een nieuwe bootterminal, een erfgoedcentrum, een spoortraject en fietsverbindingen.

2. Verhogen van de aantrekkingskracht van nationale parken voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers

Tijdens het leernetwerk '[Customer Journey](#)' van 18 april werd geëxerciseerd met het in kaart brengen van de stappen die een bezoeker doorloopt bij het kiezen van een bestemming tot en met de herinnering die achterblijft. Hoe breng je vervolgens kansen en knelpunten in beeld en kun je aan de slag met het vormgeven van een customer journey. De bijeenkomst was een eerste stap in het denken over de hele keten van bezoeker tot beleving.

3. Bereiken van een sterkere merk- en marktpositie van nationale parken in Nederland

Eind 2017 is een [merkgids](#) opgesteld voor de vier winnende gebieden van de verkiezing Mooiste Natuurgebied van Nederland, een kompas voor het uitwerken van het merk in al zijn facetten. Als start van de merkactivatie is er door het Nationale Parken Bureau voor de 3 gebieden die meedoen aan de internationale campagne, op 19 januari 2018 een Kick Off Holland National Parks georganiseerd.

Landschapsbiografieën worden in ontvangst genomen, vlnr Jan van de Venis (de Wadden), Willem Bijleveld (de Veluwe), Arjan van der Zee (NLDelta) en Wim Drossaert (Hollandse Duinen).

Deelnemers studiereis Thames Landscape.

In 2018 is er verder veel tijd en energie gestoken door het NPB in de voorbereiding van de internationale marketingcampagne en de begeleiding van de 3 gebieden die meedoen. Er is een website ontworpen, deze is gevuld met content, er zijn filmpjes van de drie deelnemende gebieden gemaakt, er is meegedacht over nieuwe belevingsconcepten, etc. De campagne gaat 15 mei 2019 van start. Inmiddels zijn 5 andere nationale parken aan de slag gegaan met het benoemen van hun gebiedsidentiteit of hebben dit inmiddels afgerond.

Nationaal park in oprichting NLDelta schreef een wedstrijd uit voor vernieuwende ideeën om NLDelta zichtbaar, vindbaar en beleefbaar te maken. De jury zei over het winnende idee 'Het Onderwaterkabinet': 'Met dit idee wordt iets in gang gezet dat op langere termijn bijdraagt aan de biodiversiteit in het NLDeltagebied én een duurzame beleving is'.

4. Versterken van de verbondenheid van de samenleving met de natuur

In 2018 zijn door het kinderprogramma Klokhuis tv opnames gemaakt voor een serie van 7 afleveringen van een kwartier over de Nederlandse nationale parken.

Naast het zien van de afleveringen kunnen kinderen en hun (groot) ouders de nationale parken ook beleven. Er is veel tijd besteed aan de voorbereiding van de Klokhuis Nationale Parkendag, een evenement op 1 mei 2019 waar (bijna) alle parken vertegenwoordigd zijn met een activiteit. [Meer informatie.](#)

Wedstrijd NLDelta.

5. Verbeteren van de kwaliteiten van nationale parken door synergie te zoeken tussen de transitieopgave voor de nationale parken en de landbouw-, energie- en klimaattransities

Grote maatschappelijke thema's die op de politieke agenda zijn gekomen, kenmerken het jaar 2018. De landbouw-, klimaat- en energietransitie staan dagelijks in de krant. Vanuit het Rijk wordt daarnaast de nationale omgevingsvisie (NOVI) vormgegeven, en ook de provincies zijn druk op dat vlak. Verder zitten er financieringsmogelijkheden voor de ambities van nationale parken in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en regiodeals. Het Ministerie van OC&W heeft in 2018 de Erfgoed Telt brief gepubliceerd. Het NPB is samen met OCW en de RCE aan het verkennen wat eventuele mogelijkheden zijn voor de nationale parken om projecten in te dienen met betrekking tot erfgoed. Het Nationale Parken Bureau heeft in 2018 inzet gepleegd om op deze ontwikkelingen aan te sluiten. Zo is er een leernetwerk landbouw en nationale parken georganiseerd waar de vraag centraal stond welke meerwaarde een nationaal park aan de landbouw kan bieden en andersom. Hier waren ca 55 personen aanwezig. In de concept-NOVI zit een passage over de transitie van nationale parken en de rol die nationale parken potentieel kunnen spelen in de transitie-opgaven.

Communicatie en monitoring

In 2018 is de website van het Nationale Parken Bureau online gegaan. De site wordt actueel gehouden met nieuwsberichten, een activiteitenkalender en de verslagen van de leernetwerken of relevante documenten. In 2018 zijn drie nieuwsbrieven verstuurd.

Eind 2018 is het Ecorys-rapport met een voorstel voor een nieuwe monitoringssystematiek opgeleverd. Deze systematiek is getest in twee gebieden, maar niet uitgerold omdat er onvolmaaktheden zitten aan de systematiek.

Opnames door Klokhuis.